

AHYTO SEU HAITO

BASILENSIS EPISCOPUS.

MONITUM ACHERRII IN LIBELLUM SUBSEQUENTEM.

(Spicilegit tomo I.)

Nobilissimum **AHYTONIS** (qui aliis *Haito*, *Heito*, *Haido* nuncupatur), episcopi Basileensis, fetum, post octingentos et amplius annos pulvere obsitum ac neglectum, emittimus in lucem. Hocce monumentum primum V. Cl. Emerici Bigotii indicio debeo, qui Roma cum Parisiorum Lutetiam rediisset, ac mihi retulisset quid antiquitatis ibi reperisset, asseruissetque exstare in Urbe Abytonis Basileæ episcopi Capitulare viginti quatuor constans capitulis, veterrima manu exaratum, ego actutum fui ejus desiderio vehementer inflammatus; atque haud multo post desiderium meum epistola testatus sum reverendissimo Patri Joanni Bona, qui suæ pietatis ac doctrinæ splendore Ecclesiam illustrat catholicam. Ipse igitur operam dedit ut mihi satisfaceret, sicut ex subjectis discas ejus ad me litteris :

ADMODUM REV. PATER.

« Citius quam credideram mitto tibi Capitulare Abytonis episcopi Basileensis. Reperi illud præter spem in bibliotheca eminentissimi cardinalis Barberini, et lætatus sum, sicut qui invenit spolia multa. Tum nulla interposita mora petii, obtinui et amanuensi transcribendum tradidi, quod fidelissime peractum est. Inseres illud VI aut VII tomo tui Spicilegii; dicesque te illud accepisse ex bibliotheca eminentissimi cardinalis Francisci Barberini, S. R. E. vicecancellarii.

« Cap. 21 genu positum reperies pro generatione sive gradu generationis, obsoleto plane vocabulo, nisi quod in usibus feudorum *geniculum* eodem sensu usurpatum reperitur.

« Multum laudat summus pontifex Spicilegium tuum, dixitque sibi præ omnibus placere virorum illustrium epistolas, et ea quæ pertinent ad historiam et antiquam Ecclesiæ disciplinam; nam hæc, inquit, singularia sunt, et historia epistolaris omnium certissima est. Tum subdidit, utilitorem præstare operam reipublicæ literariæ qui eruendis e situ bibliothecarum veterum lucubrationibus incumbunt, quam qui novos cudunt libros: libri enim novi, si quid boni continent, ab antiquis mutuari solent. Hoc est judicium de studiis quod ab ore sanctissimi domini nostri acceptum tibi sincere represento, nihil addens, nihil minuens. Deus tibi vires largiatur, ut plures hujusmodi spicas colligere possis ad ordinis monastici decus et totius Ecclesiæ utilitatem. Id voveo ex animo.

« Romæ, die 10 Septembris 1665.

« Tuus in Christo servus obsequentiss.
 « D. JOANNES BONA cong. reform.
 « S. Bern. abbas generalis. »

Exstat et id Capitulare in codicibus mss. bibliothecæ Vaticanæ notatis 1146, 1147, 1148.

Abytonem vitæ sanctitate, doctrinâ, rebus gestis, et apud imperatorem Græcorum obita legatione insignem, laudibus multis extollunt scriptores quamplurimi.

Annales Francorum veteres an. 811 : « Absoluto atque dimisso Arsafo (hoc erat nomen legato Nicephori imp.), ejusdem confirmandæ gratia legati Constantinopolim ab imperatore (*Carolo Magno*) mittuntur Haido, episcopus Baslensis, et Hug (*Hugo*), comes Turonicus, » etc. Eadem Eginhardus in Annalibus an. 811, cui *Hatto Basiliensis episcopus* dicitur pro *Haito*. Vita Caroli Magni, incerto auctore, habet ipsissima verba. Monachus Engilismensis in eadem vita : « Absoluto... pacis confirmandæ gratia legati ab imperatore Constantinopolim mittuntur Haido episcopus Baslensis, » etc. Annales Fuldenses anno 811 : « Imperator legatos suos Constantinopolim misit Haidonem Basiliensem episcopum, » etc. Hermannus Contractus in Chronico ad an. 806 : « Augiæ Waldone abbate ad regendum S. Dionysii cœnobium transposito, Heito nonus abbas præfuit annis 17. » Anno 811 : « Heito abbas Augiæ episcopus Basileæ cum Hugone et Aione comitibus Constantinopolim missus Hodæporicum suum scripsit. » Anno 816 : « Augiæ basilica S. Mariæ ab Heitone abbate et episcopo constructa, dedicata est. » Anno 822 : « Augiæ Heitone abbate et episcopo privatam et quietam vitam adoptante, Erlebaldu, abbas tertius decimus, præfuit annis 13. » Anno demum 824 : « Augiæ Wetinus monachus e corpore ductus et reductus, post triduum obiit; cujus visiones Heito episcopus prosa, et Walachfridus heroico metro scripsit. » Hepidannus, monachus S. Gallii, in Annalibus quos ab anno Christi 709 ad annum 1044 deduxit : « Anno, inquit, 802, Heito episcopus in concilio Karoli clarus habetur. » An. 810 (*811 potius*) « Heito super mare transivit, » id est, mari Constantinopolim legatus petiit. Anno 820 : « Heito episcopus in Augia militat. » In Chronico Sanctigallensi ab anno 748 ad annum 926, *Hatto* corrupto nomine appellatur pro *Haito* vel *Heito*, et dicitur « an. 806 Waldoni Augiæ abbati successisse » (quod et Hermannus scribit); et anno 811 : « Hatto super mare transivisse. » Anno 822 : « Hattoni Erlaboldus » [*alias Erlebaldu*] in regimine Augiæ « successisse, » ac demum anno 836 « Hatto episcopus obiisse; » quæ pleraque Hermannus Contractus in Chronicon suum transtulit.